

Handläggare
Karolina Landowska
Telefon: 08-508 35 509

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 22 september 2014

Ärende 7

Svar på skrivelse från Daniel Söderberg Talebi (V) och Karin Rågsjö (V) angående arbetsmarknadskunskap som självklar del av utbildningssystemet

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

En skrivelse har inkommit till arbetsmarknadsnämnden från Daniel Söderberg Talebi (V) och Karin Rågsjö (V) om arbetsmarknadskunskap som en självklar del av utbildningssystemet. Enligt skrivelsen upplever unga brister i grundläggande arbetsmarknadskunskap. Skrivelsen anser således att skolor och arbetsmarknadsinsatser bör prioritera utbildning i arbetsmarknadskunskap för att främja en god och trygg arbetsmarknad i Stockholm.

Arbetsmarknadsförvaltningen skriver i sitt svar att arbetsmarknadskunskap ingår i olika utbildningar och insatser som förvaltningen erbjuder studerande och aspiranter inom Vuxenutbildning Stockholm, SFI Stockholm och Jobbtorg Stockholm. Förvaltningen har inte genomfört någon utvärdering för att undersöka hur nöjda studerande och aspiranter är med den arbetsmarknadskunskap som förmedlas inom de olika verksamheterna. I stadens riktlinjer för ungdomars

ferieanställningar framgår att arbetsmarknadskunskap ska ges av den för anställningen ansvarig nämnd.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben på arbetsmarknadsförvaltningen.

Ärendet

En skrivelse har inkommit till arbetsmarknadsnämnden från Daniel Söderberg Talebi (V) och Karin Rågsjö (V) om arbetsmarknadskunskap som en självklar del av utbildningssystemet.

Enligt skrivelsen har det framkommit signaler från studerande vid kommunala vuxenutbildningen och aspiranter vid Jobbtorg Stockholm att deras arbetsmarknadskunskaper är bristfälliga och bör förbättras. Skrivelsen anser således att skolor och arbetsmarknadsinsatser bör prioritera utbildning i arbetsmarknadskunskap för att främja en god och trygg arbetsmarknad i Stockholm.

Skrivelsen vill med anledning av detta rikta följande frågor till arbetsmarknadsförvaltningen:

- Hur upplever studenterna i Stockholms stad utbildningssystemet (gymnasieskolan, vuxenutbildning, SFI, m.fl.) sin arbetsmarknadskunskap och den undervisning i arbetsmarknadskunskap som de eventuellt får?
- Hur upplever aspiranterna på Jobbtorg Stockholm, och andra arbetsmarknadsinsatser i stadens regi, sin arbetsmarknadskunskap och den undervisning i arbetsmarknadskunskap de eventuellt får?
- Hur arbetar Stockholms stad med att öka kunskapen om rättigheter och skyldigheter på arbetsmarknaden, dvs grundläggande arbetsmarknadskunskap?
- Arbetar arbetsmarknadsförvaltningen med att systematiskt lära ut arbetsmarknadskunskap i förvaltningens verksamheter, såväl verksamheter i egen regi som utlagda på entreprenad? Hur?
- Arbetar arbetsmarknadsförvaltningen med att säkerställa att arbetsmarknadens parter bjuds in till förvaltningens verksamheter, såväl verksamheter i egen regi som utlagda på entreprenad?
- Garanteras av kommunen ferieanställda ungdomar facklig information innan de börjar sitt sommarjobb?

Arbetsmarknadsförvaltningens svar

Arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för verksamheter inom Jobbtorg Stockholm, Vuxenutbildning Stockholm och SFI Stockholm och har således ingen insyn i hur arbetsmarknadskunskap förmedlas och tillvarats i undervisningen inom gymnasieskolan eller andra verksamheter utanför förvaltningen. Vidare har arbetsmarknadsförvaltningen inte genomfört någon undersökning med fokus på studerandes och aspiranternas arbetsmarknadskunskap. De senaste brukarundersökningar som genomförts inom de olika verksamheterna har fokuserat på hur studenterna respektive aspiranterna upplever den utbildning och de aktiviteter som erbjuds inom ramen för förvaltningens olika verksamheter.

Jobbtorg Stockholm

Arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder arbetsmarknadskunskap som aktivitet till aspiranter inskrivna på Jobbtorg Stockholm. Arbetsmarknadskunskapen förmedlas dels som en del i de av förvaltningen upphandlade utbildningarna och dels inom arbets- och praktikförberedande kurser som verksamheten erbjuder i egen regi. De aspiranter som erbjuds anställning inom ramen för ungdomsanställningar, Stockholmsvärdar, Äldrevärdar eller liknande får inför anställningen information om bland annat anställningsvillkor, fackföreningar, arbetslöshetskassan och arbetsmiljö. Utöver detta erbjuds aspiranter inskrivna på jobbtorg möjligheten till studie- och yrkesvägledning.

Jobbtorg Stockholm arbetar med att utveckla en brukarundersökning med fokus på aspiranternas upplevda nöjdhet med insatser och bemötande i verksamheten på jobbtorgen. Under våren 2014 genomfördes en pilotstudie med enkäten på de olika enheterna inom Jobbtorg Stockholm. Erfarenheterna från denna pilotstudie används nu för att vidareutveckla enkäten och dess utförande för att säkerställa validitet och reliabilitet.

Arbetsmarknadsförvaltningens erfarenhet är att aspiranternas arbetsmarknadskunskap är individuell och varierar från person till person. Arbetsmarknadskunskap förmedlas till aspiranterna således genom olika aktiviteter och i olika situationer i mötet mellan medarbetare och aspirant. En utvecklingsmöjlighet som diskuteras i verksamheten är att erbjuda aspiranter samhällsorientering om de inte tidigare erhållit sådan och bedöms ha ett behov detta.

Vuxenutbildning Stockholm

Inom den kommunala vuxenutbildningen i Stockholms stad erbjuds stockholmare att söka enstaka kurser eller hela utbildningar på grundläggande samt gymnasial nivå. Det erbjuds idag inga kurser i enbart arbetsmarknadskunskap men kunskap om den svenska arbetsmarknaden förmedlas inom vissa yrkesförberedande kurser, lärlingsutbildningar och till viss del i vissa samhällsvetenskapliga ämnen. Det sker ingen kontroll av de studerandes faktiska eller upplevda arbetsmarknadskunskap eftersom detta inte ingår i verksamhetens uppdrag.

Samtliga sökande och studerande vid Vuxenutbildning Stockholm erbjuds möjlighet till studie- och yrkesvägledning.

Vuxenutbildning Stockholm genomför årligen en brukarundersökning tillsammans med ett antal kommuner i Stockholms län. Den senaste undersökningen genomfördes hösten 2013 och resultatet visar bland annat att de studerande är nöjda med sin utbildning och bemötande hos de olika skolenheterna. Däremot varierade svaren hos de olika anordnarna i förhållande till frågan om studenten ansåg att utbildningen gav dem en bra kontakt med arbetslivet. Denna aspekt lyftes även i Vuxenutbildning Stockholms kvalitetsredovisning för läsåret 2012/2013 som ett utvecklingsområde.

SFI Stockholm

Enligt skollagen (22:7) för utbildning i svenska för invandrare ska eleven ges möjlighet att öva det svenska språket i arbetslivet och det ska vara möjligt att kombinera utbildningen med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik, eller annan utbildning. Samtliga anordnare av sfi erbjuder studie- och yrkesvägledning till de studerande. Utöver detta ska undervisningen hos samtliga anordnare ha inslag som syftar till att eleverna får kännedom om arbetslivets villkor. Varje skolenhet redovisar årligen i en kvalitetsredovisning hur enheten arbetat med att integrera arbetslivskunskap i undervisningen. För skolåret 2012/2013 redovisade en stor del av skolenheterna att de bland annat bjudit in gäster som representerade bland andra Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, och fackförbund till klassrummet för att informera och föra dialog med eleverna kring arbetslivets villkor.

Under hösten 2013 genomfördes en länsomfattande brukarundersökning med fokus på sfi och de studerandes nöjdhet och intryck av utbildningen. Svarsfrekvensen bland studerande var dock låg men en omfattande andel av respondenterna ansåg sig vara

nöjda med utbildningen och bemötande från medarbetare på de olika skolenheterna. I undersökningen ställdes dock inga frågor avseende de studerandes arbetsmarknadskunskaper utan fokus för undersökningen var på utbildningen, dess innehåll, utförande och huruvida den studerande anser att utbildningen stärker deras ställning på arbetsmarknaden.

Samhällsorientering för nyanlända

Arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för samhällsorientering som erbjuds nyanlända och vars syfte är att underlätta deras etablering i arbets- och samhällslivet. Samhällsorienteringen ska ge den nyanlända en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. I detta ingår kunskap om såväl offentliga institutioner som det civila samhället. Utbildningen är indelad i åtta obligatoriska delar varav en av dessa behandlar arbetsmarknadskunskap. Denna del betecknas ”att försörja sig och utvecklas i Sverige” och behandlar följande ämnen:

- Utbildningsmöjligheter, vuxenutbildning och villkor för studerande
- Validering av utländsk kompetens
- Arbetsmarknaden och den svenska arbetsmarknadsmodellen
- Att söka arbete
- Att arbeta
- Att starta och driva företag
- Skatt och deklaration
- Socialförsäkringar och arbetslöshetsförsäkringen
- Fritid, kultur- och föreningsliv

Samhällsorienteringen ges på modersmål i den utsträckning detta är möjligt för att ge utrymme för dialog och reflektion för deltagarna. Tyngdpunkten i utbildningen ligger på praktiska aspekter av att leva i Sverige, snarare än teoretisk information.

Ferieanställningar för ungdomar

Arbetsmarknadsförvaltningen har det samordnande ansvaret för ferieanställningar för ungdomar i Stockholms stad. Detta uppdrag innebär att förvaltningen ansvarar för e-tjänster som möjliggör för ungdomar att söka sommarjobb och för arbetsgivare att registrera arbetstillfällen. Stadsdelsnämnderna, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden och kyrkogårdsnämnden ansvarar för rekrytering och anställning av sommarjobbade ungdomar i enlighet med de riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige. I riktlinjerna framgår att information och introduktion av ungdomarna bör samordnas med de fackliga organisationerna på arbetsplatserna så att dessa kan medverka,

särskilt i den del av informationen som berör ungdomarnas rättigheter och skyldigheter på arbetsmarknaden. Det är respektive nämnd som ansvarar för att riktlinjerna följs och att de ferieanställda ungdomarna får information i enlighet med dessa riktlinjer. Hur denna information ges kan således variera mellan berörda nämnders verksamheter.

Utöver de informationsträffar som anordnas hos respektive nämnd finns även ett faktablad med information om vad som gäller när ungdomen erhåller en ferieanställning inom stadens verksamheter. I faktabladet framgår information om anställningsvillkor, arbetstider, löneutbetalningar, handledare, och arbetsmiljö.

Bilaga

1. Skrivelse från Daniel Söderberg Talebi (V) och Karin Rågsjö (V) angående arbetsmarknadskunskap som självklar del av utbildningssystemet